

Ženy a muži – zjednotení v úsilí ukončiť násilie páchané na ženách a dievčatách

Medzinárodný deň žien 2009

„My všetci - muži aj ženy, vojaci aj príslušníci mierových jednotiek, občania aj lídri – máme zodpovednosť za to, aby sme pomohli ukončiť násilie páchané na ženách. Štáty musia dodržiavať svoje záväzky týkajúce sa prevencie násillia, postaviť páchatel'ov pred súd a odškodniť obeť. Každý z nás musí o tomto probléme hovoriť vo svojej rodine, na pracovisku a v komunite, aby násilie páchané na ženách bolo zastavené“.

Generálny tajomník OSN Pan Ki-mun

Vo februári 2008 generálny tajomník OSN Pan Ki-mun spustil svoju kampaň „Zjednotení v úsilí ukončiť násilie páchané na ženách a dievčatách“(UNite to End Violence against Women), ktorá predstavuje viacročné úsilie zamerané na celosvetovú prevenciu a odstraňovanie násillia páchaného na ženách a dievčatách.

Násilie páchané na ženách nepredstavuje len hrubé porušovanie ľudských práv, ale aj obrovské sociálne a ekonomické náklady, pričom zároveň znemožňuje ženám prispievať k rozvoju, mieru a bezpečnosti. Predstavuje vážne ohrozenie na ceste za dosahovaním medzinárodne dohodnutých rozvojových cieľov vrátane Miléniových rozvojových cieľov.

Na znak uznania akútnej potreby spojiť ženy a mužov v tomto úsilí, témou tohtoročného Medzinárodného dňa žien – ktorý pripadá na 8.marca, ale spolu s ďalšími aktivitami OSN si tento deň pripomenieme 5.marca – bude kampaň Zjednotení v úsilí ukončiť násilie páchané na ženách a dievčatách. Ak sa vrátíme približne o storočie späť, Deň žien bol príležitosťou prejavíť úctu úspechom, ktoré ženy dosiahli a zdôrazniť potreby a problémy žien na národnej, regionálnej a celosvetovej úrovni. Tento rok nám tento Deň dáva príležitosť vyzvať ženy a mužov na celom svete k tomu, aby svoju pozornosť zamerali na otázku násillia páchaného na ženách a na ciele kampane generálneho tajomníka OSN.

V období medzi rokom 2008 a 2015 táto kampaň vyzýva vlády, tretí sektor, ženské organizácie, mladých ľudí, súkromný sektor, médiá a celý systém organizácií OSN, aby spojili svoje sily a sústredili sa na celosvetovú pandémiu násillia páchaného na ženách a dievčatách. Jej základom sú existujúce medzinárodné právne a politické rámce, pričom využíva obrovskú synergiu v tejto oblasti, ktorej odrazom je rastúci počet iniciatív zo strany partnerov OSN, vlád a MVO.

„V boji proti násilliu páchanom na ženách neexistuje univerzálny prístup. To, čo funguje v jednej krajine, nemusí viesť k želaným výsledkom v druhej. Každá krajina musí navrhnúť svoje vlastné riešenie“, povedal generálny tajomník OSN pri príležitosti spustenia kampane. „Existuje však jedna všeobecne platná pravda aplikovateľná vo všetkých krajinách, kultúrach a komunitách, ktorá hovorí, že násilie páchané na ženách nebude nikdy akceptované, nikdy ospravedlnené a nikdy tolerované.“

Násilie páchané na ženách: fakty

- Mnoho žien je dnes – a v niektorých krajinách až jedna z troch – týraných, nútených k sexu alebo ináč zneužívaných počas svojho života.
- V celosvetovom merítku sa jedna z piatich žien stane obeťou znásillnenia alebo pokusu o znásillnenie.

- Páchateľmi polovice prípadov, v ktorých sú ženy zavraždené, sú zvyčajne ich súčasní alebo bývalí manželia alebo partneri.
- U žien vo veku 15 až 44 rokov je násilie najčastejším dôvodom smrti alebo vzniku nejakého postihnutia.
- Viac ako 80% obetí obchodu s ľudskými bytosťami sú ženy.
- Viac ako 130 miliónov z dnes žijúcich žien a dievčat podstúpilo zmrzačenie ženských genitálií.
- Z údajov zozbieraných od 24 000 žien v 10 krajinách vyplýva, že 55 až 95% žien, ktoré boli fyzicky zneužívané svojimi partnermi, nikdy so žiadosťou o pomoc nekontaktovalo žiadnu MVO, azylové centrum alebo políciu.

Zjednotení v úsilí ukončiť násilie páchané na ženách a dievčatách

- Hlavným cieľom kampane generálneho tajomníka OSN je zlepšiť povedomie verejnosti a zvýšiť politickú vôľu a zdroje v prevencii a v zameriavaní sa na všetky formy násilia páchaného na ženách a dievčatách, a to na celom svete.
- Generálny tajomník OSN vyzýva vlády, tretí sektor, ženské organizácie, mladých ľudí, súkromný sektor, médiá a celý systém organizácií OSN ako aj jednotlivcov mužov aj ženy, aby spojili svoje sily v boji proti globálnej pandémii, akou je násilie páchané na ženách a mužoch.
- Táto kampaň poskytuje spoločnú platformu pre obrovské množstvo kľúčových aktérov, čo dáva priestor pre obrovskú celosvetovú mobilizáciu, ktorá sa pripojí k iniciatíve generálneho tajomníka.

Ako kritérium bolo stanovených päť kľúčových výsledkov, ktoré je potrebné docieľiť a ktorými chce kampaň inšpirovať všetky ostatné krajiny, aby sa o ne do roku 2015 usilovali:

- Existencia národnej legislatívy, ktorá rieši túto otázku a zároveň trestá všetky formy násilia páchaného na ženách a dievčatách v súlade s medzinárodne prijatými štandardmi ľudských práv.
- Prijatie národných akčných plánov, ktoré sa prelínajú viacerými sektormi a sú adekvátne financované a zároveň implementované.
- Inštitucionalizovaný zber údajov a vypracovávanie analýz a pravidelných správ o vývoji rôznych foriem násilia páchaného na ženách a dievčatách.
- Národné a/ alebo miestne kampane a sociálna mobilizácia s participáciou rôznych aktérov z tretieho sektora so zameraním na prevenciu násilia a pomoc zneužívaným ženám a dievčatám.
- Sexuálnemu násiliu počas konfliktov sa systematicky venuje pozornosť vo všetkých mierových a bezpečnostných politikách a implementujú sa rámce a mechanizmy na ochranu a prevenciu systematického znásilňovania.

Cieľom kampane je do roku 2015 zvýšiť počet krajín na národnej aj lokálnej úrovni, kde budú prijaté a implementované príslušné zákony, akčné plány a rozpočty vrátane preventívnych programov a zabezpečenia dostupnosti integrovaných služieb pre zneužívané ženy a dievčatá. Súčasťou tejto snahy je aj významne prispieť k zvýšeniu povedomia a sociálnej mobilizácie, aby tak boli zastavené všetky formy násilia na ženách a dievčatách ako aj zapojenie mužov a chlapcov do boja v oblasti prevencie a riešenia tejto otázky.

Cesta vpred: Spolupráca mužov a žien

Participácia mladších aj starších mužov v boji za ukončenie násilia páchaného na ženách je kľúčovou súčasťou celého úspechu. Generálny tajomník OSN v tomto zmysle vytvoril Sieť mužov lídrov (Network of Men Leaders), ktorí budú pracovať na tom, aby prostredníctvom svojho záväzku prispievať k odstraňovaniu násilia na ženách a dievčatách inšpirovali mužov na celom svete. Sľubnými príkladmi sú koalície, v ktorých sa muži snažia, aby násilie na ženách nebolo v jednotlivých komunitách akceptované.

- Kampaň Biela stužka povzbudzuje mužov a chlapcov, aby sa zaviazali, že sa nikdy nedopustia, neprižmúria oči alebo nezostanú mlčať o násilí páchanom na ženách. V rámci kampane bol

vytvorený vzdelávací materiál a akčné súpravy nástrojov distribuovaných na školách, univerzitách, v korporáciách a odborových zväzoch, ktoré sa zameriavajú na transformáciu postojov mužov. Od založenia tejto kampane v Kanade v roku 1991 sa kampaň Biela stužka rozšírila do 47 krajín v Afrike, Ázii, Európe, Latinskej Amerike a do oblasti Pacifiku (pozri www.whiteribbon.ca).

- Brazílska mimovládna organizácia Instituto ProMundo so sídlom v Rio de Janeiro sa snaží zapojiť mužov, najmä mladých ľudí, do komunít Rio favela a podpory rodovej rovnosti a prevencie násilia páchaného na ženách, mladých ľuďoch a deťoch. Týmto modelom sa inšpirovalo ďalších 20 krajín, pričom kampane a vzdelávacie projekty pomáhajú mužom a mladým ľuďom spochybňovať tradičné „pravidlá správania“ spájané s maskulinitou a rozhodnúť sa pre správanie, ktoré neublíži (pozri www.promundo.org.br).

Zdroje

Medzinárodný deň žien 2009: www.un.org/events/women/iwd/

Kampaň generálneho tajomníka OSN: <http://endviolence.un.org>

Akcia OSN proti znásilňovaniu a sexuálnemu násiliu počas konfliktov: www.stoprapenow.org

Povedz NIE násiliu páchanom na ženách (UNIFEM): www.saynotoviolence.org

Kampaň V-deň (V-Day Campaign) (s podporou UNICEF-u): <http://newsite.vday.org/>

16 Dní aktivizmu (s podporou UNFPA, UNIFEM, WHO): www.cwgl.rutgers.edu/16days/home.html

WomenWatch –Informačný portál OSN o rodovej rovnosti a zlepšovaní postavenia žien:
www.un.org/womenwatch

Zvláštna poradkyňa OSN pre rodové otázky a pokrok žien: www.un.org/womenwatch/osagi

* * * * *